

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Quid Patres sentiant de parabola operariorum, Matthæi. 20. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

hoc igitur ordinem assignat, ut Christus primus surrexerit, & tempore, & dignitate, sicut ait Primarius: deinde resurgant iusti, & tandem sequatur mundi consumptio. Nullus tamen, quod ego legimus, ex Patribus illud in ordine suo, refert ad diuersitatem premiorum, quæ iustis ob ipsorum merita sunt destinata, præter Hieron. quare ex illo loco nihil ipse probare potest: mitto alia testimonia minoris quidem momenti, nam & singula perfectius, molestum esset.

CAP. V. III.

Quid Patres sentiant de parabola operatorum.
Matth. 20.

Argumentum Iouinianum.
Hieronymus.
Augustinus.
Matth. 20.

Contra hanc Catholicam doctrinam arguebat Iouinianus, ut colligitur ex Hieron. lib. illo 2. & August. lib. de sancta virginitate cap. 26. ex illa parabola, quæ Matth. 20. adduci videtur ad significandum æternæ beatitudinis præmium, de operariis videlicet, quibus paterfamilias æqualem sui laboris mercedem, vnius nempe denarii, persoluit; cum tamen non omnes æque in vinea laborassent: ex quo non modo probatur æqualem esse vitæ æternæ remunerationem, verum etiam merita hominis vitæ æqualia esse, quantumvis vnus alio plus laborasse videatur: quandoquidem præmia meritis respondent. Hæc parabola multis quidem difficultibus ad explicandum visa est, atque ipsi præsertim difficilius redditur, qui ea putant præmium æternæ vitæ significari. In qua quidem cum multa difficultas sint, in primis perobscurum est, quis nam fuerit scopus, & finis, quem Christus in ea proposuit, de quo etiam Doctores varie sentiunt.

Per denarium diurnum præmium beatitudinis intelligunt Patres.
Nazian.
Chrysost.
Hieronymus.
Augustinus.
Anselmus.
S. Thomas.
Sotus.

Communis satis Patrum sententia est, finem parabolæ esse æternæ beatitudinis præmium, quod denario illo diurno putant significari. Sic Nazian. orat. 40, quæ est in sanctum baptisma, & ibidem commentator illius Nicetas in ea verba, Verum dicit quispiam. Chrysost. homil. 65. in Mattheum. Hieron. 2. lib. contra Iouinian. satis ante finem, Aug. sermo. 59. de verbis domini, Anselmus in illum locum Matth. S. Th. 1. 2. q. 5. ar. 2. ad 1. Scotus in 4. d. 59. q. 3. 4. 2. atque recentiores Thomistæ, sed parabolam non omnes eodem modo interpretantur.

S. Thomas.
Sotus.

In primis ergo S. Th. & Sotus, alijque recentiores dicunt, vnicuique eo denario vnâ, & eandem essentiam Dei, quæ est idem prorsus obiectum beatitudinis in omnibus, denotari, non autem ipsam beatitudinem, quam Scholastici formalem appellant, operationem videlicet, qua Deum ipsum attingentes, efficiuntur Beati: hæc enim pro diuersitate meritorum, & laborum diuersa erit.

15
Prima interpretatio de beatitudine obiectiua non formali.

Huic tamen interpretationi obstat murmuratio, quæ inducitur in eadem parabola eorum, qui cum plus in vinea laborassent, existimabant se maiorem operis sui mercedem, quam alios accepturos esse. Namque in æternæ vitæ remuneratione nulla est futura murmuratio: & quantumvis opus non sit omnia, quæ in parabolis afferuntur, spiritualiter applicare: illud tamen, quo præcipue parabola spectat, siue applicatione relinqui non debet: id autem videtur esse, quod in æterna retributione ipsi, qui minus laborarunt, æqualem cum alijs mercedem acciperent, ut fierent nouissimi æquales primis, quod sanè insolitum videtur. Quare licet in æterno Dei iudicio non sit futura bonorum murmuratio contra præmiorum distributionem; Christus

Refellitur.

tamen in ea parabola aliquid insolitum, & quod præter spem accidit, videtur nobis significasse. Nihil autem insolitum, & præter spem accideret, si in ipsa visione, qua futuri sumus beati, iuxta debitam meritorum proportionem, disparitas esset seruanda: etiam si eiusdem omnino essentia diuinæ futura esset.

Ideo Chrysost. Nazian. & Nicetas asserunt, per nouissimos, qui in vinea laborarunt, significari eos, qui in hac vita minus laborasse videntur, quod nouissimo tempore vitæ vocati, ad Deum essent conuersi: cum tamen reuera plusquam priores, aut æqualiter meriti fuerint. Fit enim interdum, ut aliquis temporis tarditatem sollicitudine, & diligentia compenset: & plusquam alij, qui primo vitæ suæ tempore virtuti studuerunt, apud Deum mereantur; & hoc etiam habet aliquid insolitum, ac proinde fini parabole optime quadrat. Ceterum contra hanc interpretationem ex ipsâmet parabola argumentari possumus. Primum, si ea ita esset intelligenda, frustra induceretur murmuratio operatorum, qui primo fuerant vocati: facile enim posset conuinci, quod ipsi, qui nouissima hora ceperunt, plus, aut æqualiter laborassent, id quod reuera latere ipsos non potuit: cur ergo inducerentur dicentes, si nouissimi vna hora fecerunt, &c.

Secunda interpretatio.
Chrysost.
Nazian.
Nicetas.
16

Respondet Chrysost. non omnia, quæ in parabolis dicuntur, esse spiritualiter explicanda: quare nec per illam murmurationem operatorum vineæ significari contentionem aliquam bonorum in Dei iudicio futuram: sed contra hanc responsionem sunt manifestæ rationes.

Contra illam argumentum primo.

Primum, quamuis murmuratio quatenus mala, & iniusta, quæ in operarijs vineæ contigit, in æternæ beatitudinis distributione non sit futura, nec ea ratione parabola de beatitudine applicari: ea tamen manifeste indicat, in Dei iudicio futurum aliquid, quod præter omnium spem accideret. Eo enim tota parabola spectare videtur, ut aliquis dono Dei plus accipiat, quam ei iure debeatur: quod licet non sit causa futuræ murmurationis in Beatis, erit tamen admirationis, cui optima ratione satisfiet sicut paterfamilias querulis operarijs satisfecit. Hoc autem verum non esset, si nouissimi reuera plus laborassent, quamuis propter temporis breuitatem minus laborasse viderentur: quid enim mirum est, si ille, qui breuiori tempore plus laborauit, plus etiam accipiat præmij? Quod si admirationis solum ex ignorantia esset profecta, quod nouissimi existimarentur, minus in hac vita laborasse, ei, qui primus laborare cepit, non respondisset paterfamilias, Nonne ex denario conuenisti mecum: tolle, quod tuum est, & vade: volo autem, & huic dare sicut & tibi, an non licet mihi quod volo facere? sed ostenderet, nouissimos tarditatem temporis sollicitudine, & labore superasse: ergo cum primos conuincat, quod velit nouissimos ipsis gratis exæquare, sequitur non attendisse ad magnitudinem laboris, & meriti: ac proinde nouissimos non æque laborasse, ac primos, ut æqualem cum ipsis acciperent mercedem.

Refellitur primo.

17

Tum etiam si explicationem Nazian. & Chrysost. sequamur, sententia illa, quam Dominus ex parabola velut conclusionem colligit, Sic erunt nouissimi primi, hoc est electi & primi nouissimi, hoc est reprobi, non posset cum ipsa parabola coherere: quod enim aliqui hoc modo interpretantur, erunt nouissimi velut primi, & primi velut nouissimi, quia scilicet

Secunda Refellitur ita ratione interpretatio.

18

scilicet erunt æquales, minime quadrat rationi, quam subinde Dominus adiunxit his verbis, *Multi enim sunt vocati pauci vero electi.*

Ad hæc quod Chrylasterit, hanc sententiam non esse conclusionem parabola, eo quod sub causali particula post parabolam ponatur, non obstat: particula enim *Sic*, quæ in fine parabola ponitur, conclusionem & applicationem illius denotat, deinde causalis additur ad maiorem explicationem ipsius, quasi dicat nouissimi erunt primi, & primi nouissimi, cum reuera ita sit, quod multi sint à Deo vocati, pauci vero electi.

Anselm. Denum Ansel. solum ait, denatio diutno æternam Beatitudinem significari, eamque futuram diuersam, difficultatem vero parabola non examinat. Aug. vero hoc modo interpretatur: erimus in illa mercede omnes æquales, tanquam nouissimi primi, & primi nouissimi: quia denarius ille vita æterna est: quantus enim meritorum diuersitate fulgebit alius magis alius minus; tamen quod ad æternitatem pertinet æqualis erit omnibus: ubi docet æqualitatem futuram in duratione, eamque denario diutno comparari. Sed quoad gradus ipsius visionis attinet, nec asserit æqualem futuram, neque negat, solum inquit Beatos diuersitate meritorum distinguendos. Eam vero distinctionem in præmio quoque explicans, subiungit. *Sed alio modo erit ibi castitas coniugalis, alio modo ibi erit integritas virginialis, alio modo ibi erit fructus boni operis, alio modo corona passionis:* quibus verbis in præmio accidentario diuersitatem assignare videtur: nam eo quod sit meritum castitatis coniugalit, vel virginitalis, non sequitur diuersum esse, quod ad primum essentiale pertinet. Verum præterquam quod non satis est, assignare diuersitatem præmij accidentarij, cum plane in Conc. Florent. sess. ult. in literis vnionis, in ipsam visionem Dei constituatur, quæ tanquam præmium per se meritis responder, difficultas parabola, quam contra alios proposuimus, semper manet: quomodo scilicet nouissimi sint primi, & primi nouissimi: siue enim de præmio essentiale, siue de accidentario loquamur, cum iuxta cuiusque laborem, & meritum præmium tribuatur; non apparet, quomodo nouissimi sint primi, & primi nouissimi: quod si dicamus pares futuros omnes beatos in visione, in sententiam Iouiniani incidere necesse est. Atque eodem recidit, quod idem August. li. de Sancta virgin. c. 26. inquit, vnico denatio diutno hoc solum significari, quod omnes futuri sumus in vita æterna, & regno cælorum, quod omnes resurgemus in incorruptionem: tamen sicut in eodem celo plures sunt stellæ, & hanc sedem communem habent, vna autem alia magis lucet; sic etiam erunt beati. Diuersitatem vero præmiorum, qua variè fulgebunt Sanctorum merita, ipse non explicat: quare eadem semper manet difficultas.

CAPVT IV.

*Explicatur parabola ex propria sententia, & satisfi-
argumento Iouiniani.*

Ian. senius. Multo facilius, & contextui magis consona videtur mihi interpretatio, quam Iansenius adhibet in concord. euang. cap. 101. putat enim ea parabola non significari præmium æternæ vitæ, atque eius pro qualitate meritorum distributionem: quin potius donationem gratiæ, cuiusque, prout

Deo placeat, diuisionem, qua nouissimi sunt primi, & seueritatem diuini iudicij, qua primi sunt nouissimi. Ex quo fiet, vt in iudicio, quod erit post hanc vitam, in qua solum licet operari, qui putabantur nouissimi ad regnandum cum Christo, sint electi: qui vero primi habebantur, ejiciantur à regno.

Hanc sententiam mihi ex duplici capite persuadeo. Primum, quod ex contextu, videlicet ex antecedentibus, & sequentibus parabolam, hunc esse finem illius manifeste colligitur. Deinde, quod in eum optime omnia, quæ in parabola narrantur, conuenire, & applicari possint, illud præsertim, in quo tota vis parabola consistere videtur, murmuratio nempe operatorum, quæ secundum aliorum expositionem spiritualiter explicari nequit. Et quantus Iansenius aliqua omittat, nec ea ad spirituale sensum applicet; omnia tamen optime accommodari possunt, vt in decursu patebit. Tria vero nobis explicanda sunt, quib. tota parabola, eiusque significatio perspicua fiet. Primum est finis illius: secundum murmuratio operatorum: tertium responsum patris familias.

Primum ergo huc parabola spectat, vt ostendat Dominus, eos, qui nouissimi, & a Domino reprob

bi videbantur, eligendos esse: contra vero, qui videbantur primi, à regno Dei omnino reijciendos,

neque denarium diurnum vitæ æternæ accepturos: nam postquam c. 19. Matth. ad Apostolos Dominus dixerat: *Sedebitis super sedes duodecim, indicantes duodecim tribus Israel:* proxime subiungit, *multi autem erunt nouissimi primi, & primi nouissimi,* subiade vero

ca. 20. ad idem propositum adduxit Dominus parabolam dictam, ex qua iterum eandem sententiam concludit dicens: *Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi.* Reddens autem causam illis verbis, *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi,* plane indicat, illos

paucos electos futuros esse primos; ceteros vero vocatos, & non electos, futuros esse nouissimos: at vocati, & non electi non sunt accepturi denariū beatitudinis, sed à regno Dei ejiciendi: ergo primi, qui reuera futuri sunt nouissimi, non erunt vitæ æternæ participes, dicuntur igitur nouissimi in die iudicij, qui omnino reprobi futuri sunt; Similis sententia habetur Luc. 13. & Marc. 10. Non igitur adduxit Christus parabolam; vt ostenderet, primos, qui laborarunt in vinea Domini, futuros esse minores in remuneratione vitæ æternæ; sed

eos, qui hic videbantur primi, & plus in vinea Dei laborasse, cum reuera non ita esset, ejiciendos omnino esse à regno cælorum. Contra vero qui apparebant nouissimi, futuros esse primos, & eligendos in regnum cælorum, atque hoc modo alijs præferendos, vt plane colligitur ex sententia Christi Luc. 18. c. vbi postquam dixit, *Ibi erit fletus, & stridor dentium:* cum videritis Abraham, Isaac, & Iacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos autem expelli foras: subiungit: *venient ab Oriente, & Aquilone, & Austro, & accumbent in regno Dei, & ecce sunt nouissimi primi, & primi nouissimi,* vbi nouissimos ipsos Phariseos appellat, qui primi videbantur: non quod minus essent accepturi in beatitudine, sed quia omnino excludendi erant: gentiles vero vocat primos, qui nouissimi videbantur: non quod plus præmij essent accepturi, sed quod simpliciter admittendi essent in regnum alijs reiectis. Eodem sensu idem Christus ad Phariseos dixit *Publicani, & meretrices præcedunt vos in regnum Dei:* quid est præcedunt: non quidem

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

quod

21

Matth. 19.

22

Qui dicantur primi, qui nouissimi.

Luc. 13.

Luc. 18.

23

Matth. 21.

quod